

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Управління венчурним бізнесом

(назва навчальної дисципліни)

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення поточного контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр і назва спеціальності)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою економіки підприємства та менеджменту, протокол № 11 від 19.04.2016.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Поточний контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни «Управління венчурним бізнесом» та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною, здійснюється у таких формах:

- активна участь у навчальній діяльності на лекції, експрес-опитування;
- теоретичні контрольні роботи, тестування за матеріалами змістовних модулів;
- , звіт, або результати виконання практичних завдань;
- виконання завдань для самостійної роботи;

Поточний контроль успішності навчання у формі активній участі у навчальній діяльності здійснюється на кожному лекційному, практичному занятті усно. Типовий приклад питань наведено у розділі «Завдання для поточного контролю успішності навчання».

Поточний контроль успішності навчання у формі тестування за матеріалами змістовних модулів здійснюється один раз на модуль. Типовий приклад тестових завдань наведено у розділі «Завдання для поточного контролю успішності навчання».

Зазначені форми і засоби поточного контролю успішності навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Управління венчурним бізнесом» спрямовані на стимулювання систематичної поточної навчальної та самостійної роботи тих, хто навчається, підвищення об'єктивності оцінювання їхніх знань, запровадження здорової конкуренції між здобувачами у навчанні, виявлення і розвитку їхніх творчих і дослідницьких здібностей.

Мінімально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 60.

Результати всіх форм поточного контролю є невід'ємними складовими критеріїв підсумкового оцінювання знань здобувачів, наведених у відповідному розділі навчально-методичного забезпечення дисципліни «Управління венчурним бізнесом».

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

2.1. Типові приклади завдань для поточного контролю за формами.

2.1.1 Типовий приклад запитань для експрес-опитування за темами лекційного заняття:

1. Необхідність вивчення феномену венчурного капіталізму.
2. Зміст категорій «венчурний капітал», «венчурна фірма», «венчурне фінансування», «бізнес-янгол».
3. Ринок венчурного капіталу та його структура.
4. Венчурні інвестори як фінансові посередники.

5. Венчурний бізнес і його взаємозв'язок з інноваційною діяльністю.
6. Участь венчурних інвесторів в управлінні компаніями.
7. Основні напрямки фінансування венчурного капіталу.
8. Фінансові акцептори, венчурні інвестори, фінансові та інформаційні посередники як суб'єкти венчурного бізнесу.
9. Принципи роботи та основні елементи структури венчурного фонду.
10. Основні відмінності венчурного фінансування від традиційних форм кредитування бізнес-проектів.
11. Особливості венчурних фондів в Україні.
12. Венчурне інвестування в світовій економіці.
13. Ринки венчурного капіталу в США. Венчурний капітал в Європі.
14. Європейські ринки венчурного капіталу: тенденції та перспективи.
15. Організація ринку цінних паперів для венчурних підприємств.
16. Тенденції розвитку венчурної індустрії в США та Європі.
17. Діяльність Британської та Європейської Асоціацій Венчурного Капіталу.
18. Сутність поняття «венчурний ризик».
19. Оцінка ризику венчурного інвестування.
20. Типи ризику. Стратегічні, інноваційні, фінансові і комерційні ризику.
21. Збалансованість ризику в портфелі венчурного інвестора.
22. Ризик помилкового вибору інноваційного проекту.
23. Ризик незабезпечення інноваційного підприємства достатнім рівнем фінансування.
24. Ризик невиконання умов контрактів.
25. Ризик, пов'язаний із забезпеченням прав власності на інноваційну продукцію.
26. Модель управління ризиками в венчурному бізнесі.
27. Передумови створення венчурного підприємництва в Україні.
28. Основні напрямки та завдання державної політики розвитку венчурної індустрії в Україні.
29. Основні мета та завдання створення Української Асоціації Інвестиційного Бізнесу (УАІБ).
30. Члени, органи управління та основні міжнародні партнери УАІБ.
31. Законодавча база венчурної діяльності в Україні. Діяльність Державного інноваційного фонду.
32. Методи оцінки компаній у венчурному інвестуванні: договірний метод, метод мультиплікаторів, метод на основі дисконтованих потоків, венчурний метод, «перший чиказький» метод, метод реальних опціонів.
33. Можливості застосування методів на різних стадіях життєвого циклу компанії.
34. Оцінка компаній і оцінка проектів.
35. Управління інтелектуальною власністю та оцінка інтелектуального капіталу компаній.
36. Неформальні венчурні інвестори («бізнес-янгели») та особливості їх

функціонування.

37. Методи оцінки проектів.

38. Моделі виходу з компаній.

39. Роль бізнес-янголів у розвитку інноваційних підприємств на ранніх стадіях.

40. Корпоративні венчурні фонди: моделі формування.

41. Прямі й непрямі корпоративні венчурні інвестиції.

2.2. Завдання для поточного контролю за модульною контрольною .

1. За відносною приналежністю та платністю для підприємства розрізняють джерела фінансування:

- а) внутрішні та зовнішні;
- б) короткострокові та тривалого використання;
- в) власні та позикові;
- г) традиційні та ринкові.

2. За характером використання розрізняють джерела фінансування:

- а) внутрішні та зовнішні;
- б) короткострокові та тривалого використання;
- в) власні та позикові;
- г) традиційні та ринкові.

3. Джерелами фінансування інноваційної діяльності є наступні:

- а) кошти національних та іноземних наукових фондів;
- б) приватні накопичення громадян;
- в) бюджетні асигнування;
- г) усі відповіді вірні.

4. Який з перелічених джерел фінансування інноваційної діяльності підприємства не належить до внутрішніх:

- а) нерозподілений прибуток;
- б) амортизаційний фонд;
- в) доходи від продажу власності;
- г) банківський кредит.

5. До джерел недержавної системи фінансування інноваційних проектів не відносяться:

- а) власні кошти інноваційних підприємств;
- б) кредити комерційних банків;
- в) кошти державного бюджету;
- г) спеціалізовані і добродійні фонди;

6. Механізм мобілізації залучених коштів включає:

- а) розширення статутного фонду за рахунок додаткових коштів;

- б) інвестиційний селенг;
- в) використання інвестиційних позик і кредитів;
- г) інвестування за рахунок амортизаційних відрахувань.

7. Джерелом венчурного капіталу можуть бути:

- а) вільні фінансові ресурси пенсійних, благодійних фондів;
- б) банки;
- в) страхові компанії;
- г) усі відповіді правильні.

8. Особливістю венчурного фінансування є:

- а) інвестування, розраховане на короткостроковий період;
- б) залучення коштів від розміщення цінних паперів на вторинному ринку;
- в) інвестиції здійснюються у формі участі у статутному фонді підприємства;
- г) інвестування за рахунок облігацій підприємства.

9. До специфічних рис венчурної форми фінансування не належить:

- а) пайова участь інвестора в капіталі компанії в прямій формі;
- б) пайова участь інвестора в капіталі компанії в опосередкованій формі;
- в) надання коштів на тривалий термін без яких-небудь гарантій або забезпечення;
- г) пасивна роль інвестора в управлінні організацією, що фінансується.

10. До переваг венчурного фінансування не відноситься:

- а) інноваційний венчурний бізнес з самого початку припускає можливість провалу проекту, що інвестується;
- б) венчурне фінансування не потребує щорічних виплат по відсотках, ліквідної застави;
- в) інвестор не вимагає страхувати свої ризики, при цьому активно допомагає новій фірмі порадами, досвідом і діловими зв'язками;
- г) венчурне фінансування потребує щорічних виплат по відсотках, ліквідної застави.

11. До особливостей лізингу як джерела фінансування відносяться:

- а) лізинг звичайно не вимагає авансових платежів, що важливе для нових організацій, що розвиваються.
- б) лізинг сприяє швидкій заміні старого устаткування на сучасніше, скорочує ризик морального зносу.
- в) лізинг часто є гнучкішим, оскільки лізингові угоди містять значно менше обмежувальних статей, чим звичайні кредитні угоди;
- г) усі відповіді правильні.

12. Фінансування інноваційної діяльності здійснюється у формі:

- а) придбання патентів на наукові відкриття, винаходи, промислові

взірці, товарні знаки;

- б) придбання „ноу-хау”;
- в) розробки нової науково-технічної продукції;
- г) усі відповіді вірні.

13. Інноваційні інвестиції у формі придбання готової науково-технічної продукції використовуються:

- а) на стадії спаду активності підприємства;
- б) на ранніх стадіях розвитку підприємства;
- в) на стадіях зрілості підприємства;
- г) на всіх перелічених.

14. Інжиніринг - це:

- а) форма відтворення основних фондів;
- б) фінансовий інструмент інвестування діяльності підприємства;
- в) розробка нової науково-технічної продукції сторонніми організаціями на замовлення підприємства;
- г) програма дій з використанням фінансових ресурсів.

15. Яку стратегію фінансування інновацій обирають підприємства, що не бажають відчутно відставати від науково-технічного прогресу, але обмежені у фінансових ресурсах:

- а) „все нове – самий”;
- б) „швидкий другий”;
- в) „відставання з мінімальними затратами”;
- г) „заповнення пробілів”.

16. Якщо підприємство не реалізує кардинальних інновацій, а лише окремі їхні елементи, що не вимагають значного обсягу фінансових коштів, таку стратегію фінансування інновацій називають:

- а) „все нове – самий”;
- б) „швидкий другий”;
- в) „відставання з мінімальними затратами”;
- г) „заповнення пробілів”.

17. Загальна потреба в інноваційних інвестиціях при інноваційній стратегії „швидкий другий” формується:

- а) за рахунок обсягу розробки нової науково-технічної продукції у рамках самого підприємства та частково за рахунок придбання патентів;
- б) за рахунок обсягу розробки нової науково-технічної продукції у формі інжинірингу та частково за рахунок придбання „ноу-хау”;
- в) формується здебільшого за рахунок придбання „ноу-хау”;
- г) усі відповіді вірні.

18. Яка з інноваційних стратегій сполучена з високим рівнем

фінансових ризиків?

- а) „все нове – самий”;
- б) „швидкий другий”;
- в) „відставання з мінімальними затратами”;
- г) „заповнення пробілів”.

19. Оцінка науково-технічної продукції, що купується, та не має аналогів, здійснюється:

- а) на основі цін пропозиції;
- б) на основі цін попиту;
- в) на основі договірних цін;
- г) за обсягом відповідного бюджету на її розробку.

20. До ризиків незабезпечення інноваційного проекту достатнім рівнем фінансування не відноситься:

- а) ризик помилкового вибору інноваційного проекту;
- б) ризик, що виникає у випадку коли підприємство не може притягнути інвесторів;
- в) ризик, пов'язаний з невиконанням фінансового плану;
- г) усі відповіді вірні.

Завдання 2. Одна з іноземних фірм виявила намір придбати ліцензію на розроблений дослідницьким інститутом новий спосіб зварювання труб.

Як показало попереднє вивчення умов застосування нової технології і пов'язаний з цим витрат, обсяг виконуваних зварювальних робіт А може становити 24000 стиків на рік, додаткові капітальні вкладення в освоєння нового способу – 500 тис. дол., економія поточних витрат (прибуток) в розрахунку на один стик – 75 дол.

Нова технологія може бути освоєна ліцензіатом протягом одного року. Припускається, що строк дії ліцензійної угоди становитиме 10 років.

Розмір можливої винагороди для патентованої продукції коливається в межах 23-35%, а отже може бути взята на рівні середньої величини – 29% від загальної суми прибутку ліцензіата.

Сукупні приведені витрати на підготовку і продаж ліцензії за попередніми розрахунками інституту не перевищать 800 тис.гр.од.

Коефіцієнт перерахунку валюти в національну грошову одиницю 2.0.
Дайте оцінку ефективності продажу ліцензії.

Завдання 3 Коефіцієнти фактичної результативності науково-технічної діяльності двох організацій складають відповідно 0,6 та 0,5. Визначте шанс інвестора, що фінансує створення нової продукції.

Завдання 4 Розрахуйте ціну ліцензії при платежах по роялті, якщо прогнозна ціна одиниці виробу складає 1 тис. гр.од., обсяг продажів, що прогнозуються, наведений в таблиці 1.

Таблиця 1

Прогнозний обсяг продажів (в тис. од.)

№ з/п	Роки	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	min	10	20	20	20	20	20	18	16	12
2	max	10	20	50	50	50	50	36	32	24

Ставка роялті $P_{min}=3\%$, $P_{max}=5\%$.

Розрахунки ціни ліцензії при платежах роялті здійснити в наступній послідовності:

- мінімальний варіант;
- мінімальний випуск, підвищена ставка роялті;
- максимальний випуск, мінімальна ставка роялті;
- максимальний випуск, максимальна ставка роялті.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Система оцінювання успішності навчання здобувача та рівня сформованості у нього компетентностей, які підтримуються навчальною дисципліною «Управління венчурним бізнесом» (Програма навчальної дисципліни «Управління венчурним бізнесом») враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

При розрахунку підсумкової оцінки успішності здобувача з навчальної дисципліни «Управління венчурним бізнесом» слід вважати, що кожна форма поточного контролю має різну питому вагу у формуванні його компетентностей, які забезпечуються навчальною дисципліною.

З урахуванням вагомості кожної форми поточного контролю успішність навчання здобувача з навчальної дисципліни у підсумку оцінюється у відповідних балах (табл. 3.1) за формулою:

$$R = A + B,$$

де R - підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх форм поточного контролю;

A – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за активну участь у навчальній діяльності на лекції, чи ведення конспекту, чи експрес-опитування

В – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за самостійну роботу.

Виконання кожного завдання для поточного контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю за формами у межах тем змістових модулів наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за формами поточного контролю та змістовними модулями

Завдання для практичних занять	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Сума балів
	ЗПЗ1	ЗПЗ2	ЗПЗ3	ЗПЗ4	ЗПЗ5	ЗПЗ6.	ЗПЗ7	
Участь у навчальному процесі	8	9	16	2	3	9	23	100
Самостійна робота	15				15			

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю (допуск до заліку), якщо кількість балів, одержаних за результатами

перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі досягла 60 балів.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1 Основна література:

1. Фінансовий менеджмент : Навчальний посібник / [Лепейко Т.І., Миронова О.М., Кривобок К.В., Немашкало К.Р.]. - Харків: ХНЕУ, 2012. – 290 с.
2. Заславська К.А. Менеджмент підприємств малого бізнесу: Навчальний посібник Харків : ХНЕУ, 2011. – 199 с.
3. Тарасенко С.В. Ризики інвестиційної привабливості : Монографія Львів : Манускрипт, 2011. – 246 с.
4. Інновації: проблеми науки та практики Монографія Під ред. В.С. Пономаренка, М.О. Кизима, О.М. Ястремської Харківський національний економічний університет, НАН України, Наук.-досл. центр індустр. проблем розвитку. – Х. : [ІНЖЕК], 2011. – 272 с.
5. Орлов П.А. Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики Монографія Харків : ХНЕУ, 2012. – 343 с.
6. Близнюк Т.П. Робоча програма навчальної дисципліни "Ризик-менеджмент" для студентів спеціальності "Бізнес-адміністрування" всіх форм навчання Х. : ХНЕУ, 2011. – 27 с.

4.2 Додаткова література:

7. Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів спеціальності 8.03050301 «Економіка підприємства» усіх форм навчання / Укл. М.В. Афанасьєв, Усенко Н.М. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. – 70 с.
8. Синюгіна Н.В. Ілюстративний матеріал з навч. дисципл. "Контроль і ревізія фінансових операцій" /Н.В. Синюгіна. - Х.: ХНЕУ, 2013. – 27 с.
9. Берест М.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципл. "Управління фінансовою санацією підприємства" / М.М. Берест. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 46 с.
10. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Бюджетний менеджмент" / укл. С.В. Юшко; Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2013. – 59 с.
11. Сабліна Н. В. Метод. рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва" / Н. В. Сабліна, Т. Б. Кузенко. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 81 с.
12. Калишенко В.О. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Інвестування" / В.О. Калишенко, О.В. Слуцька. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 39 с.

13. Прохорова Т.П. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Фінанси підприємств" / Т.П. Прохорова, О.В. Птащенко. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 39 с.

14. Внукова Н.М. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни "Управління активами" / Н.М. Внукова, С.М. Рудак. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 30 с.

15. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни "Організація фінансової діяльності" / укл. М.М. Берест, Т.Б. Кузенко, О.Ю. Литовченко [та ін.]. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 127 с.

16. Рац О.М. Методичні рекомендації до виконання практичного завдання "Оцінка кредитоспроможності позичальника" з навчальної дисципліни "Банківські операції" / укл. О.М. Рац. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 30 с.

4.3 Ресурси мережі Інтернет

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>

18. Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>

19. Наука управління. Етика бізнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businessodessa.ru/>